

แสงส่องใจ ที่ระลึกวิสาขบูชา 2547

พระธรรมเทศนา

สมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก

โพสท์ในลานธรรมเสวนา หมวดชีวิตกับธรรมะ กระตุ้ 15084 โดย: ผู้สังเกต 15 พ.ค. 48

คามเม วายทิวารญญะ นิมนเน วายทิวา ฤเต

ยตุถุ อรหนโต วิหรนุเต ตุ ภูมिरามณยุยกั

พระอรหันต์ทั้งหลายอยู่ในที่ใด คือบ้านก็ตาม ป่าก็ตาม ที่ลุ่มก็ตาม ที่ดอนก็ตาม

ที่นั่นย่อมเป็นภูมินำร้นรมย์

นี่เป็นพระพุทธานุชาิต

เมื่อ 2627 ปีมาแล้ว ในวันขึ้น 15 ค่ำ เดือน 6 พระจันทร์เต็มดวงเสวยวิสาขฤกษ์ สมเด็จพระบรมศาสดาสัมมาสัมพุทธเจ้าเสด็จจากคฤศติพิทยสถาน ลงทรงเสวยพระชาติเป็นมนุษย์ ดังเป็นที่เข้าใจกันมาแต่โบราณกาลนานนัก ว่าทรงได้รับกราบบังคมทูลเชิญจากพรหมเทพชั้นสูงผู้มีหน้าที่แวดล้อมรักษาพระพุทธรบาท มีท่านท้าวจตุโลกบาล เป็นต้น ให้เสด็จลงทรงเสวยพระชาติในมนุษย์โลก เพื่อทรงนำโลกมิให้ต้องว่าง พระพุทธรศาสนาอยู่ต่อไป นั่นก็คือเพื่อทรงดับทุกข์ดับร้อนของโลกที่ว่าง พระพุทธรศาสนา

โลกยามว่างพระพุทธรศาสนานั้นเป็นที่ปรากฏประจักษ์ชัดแจ้ง ว่าขาดความร่มเย็นเป็นสุข มีแต่ความรุ่มร้อนรุนแรงนานาประการ ดังรู้เห็นกันอยู่แล้วทุกถ้วนหน้าในเวลาในที่เพียงถึงกึ่งพุทธกาลเท่านั้น พระพุทธรศาสนายังไม่หมดสิ้นไปอย่างสิ้นเชิงจากโลก ความเดือดร้อนรุนแรงร่อยแปดพันประการก็เกิดขึ้นมิได้ว่างเว้น เป็นไปตามที่มีคำบอกกล่าวเล่าขานกันมาตลอดเป็นเวลานานนักแล้ว กึ่งพุทธกาลนี้คือ 2500 ปี ความผิดปกติก็เกิดขึ้นครองโลกหนักหนา เป็นที่น่าประหวั่นพรั่นพรึงนัก และยิ่งวันก็ยิ่งรุนแรงขึ้นอย่างเชือเชือ อย่างไม่น่าเป็นไปได้ ว่าบ้านเมืองที่เคยร่มเย็นเป็นสุข โดยเฉพาะบ้านเมืองของไทยเรานี้ จะมีความผิดปกติเกิดขึ้นอย่างเหลือเชื่อเช่นทุกวันนี้ได้ นำพิศวงและนำกลัวอยู่มิใช่น้อย นี่เป็นความจริง ที่ยอมไม่มีผู้ปฏิเสธ

พร้อมกับที่เห็นความรุนแรงน่าประหวั่นพรึงในยุคถึงพุทธกาล ก็ย่อมเห็นกันทุกถ้วนหน้า ว่าพระพุทธศาสนาไม่ปรากฏอยู่ในจิตใจผู้คนเมื่อใด หรือปรากฏอยู่เพียงบางเบาเมื่อใด เมื่อนั้นความร่มเย็นเป็นสุขจักพลอยหมดสิ้นไปพร้อมกัน นี่แสดงถึงความยิ่งใหญ่แห่งพระพุทธานุภาพ หรืออานุภาพของพระพุทธศาสนา อานุภาพของพระรัตนตรัย คือพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ แต่ควรเสียใจเป็นอย่างยิ่งที่ความสำคัญแห่งพระพุทธศาสนาถูกละเลยอย่างเหลือเชื่อในปัจจุบัน คำทรงสอนในสมเด็จพระบรมศาสดาสัมมาสัมพุทธเจ้าได้รับความสนใจเกิดทุนเป็นสิริมงคลยิ่งใหญ่ของชีวิตน้อยมาก นี่แหละเป็นเหตุแห่งความเดือดร้อนหนักหนาขึ้นของของ โลกทุกวันเวลา โลกที่มีพระพุทธศาสนาเป็นศาสนาประจำชาติไทย ชาติสำคัญชาติหนึ่งในโลก

ในฐานะสูงส่งสำคัญที่เราเป็นพุทธศาสนิกชน มีพระพุทธศาสนาเป็นสิริมงคลสูงสุดประจำชาติ ควรอย่างยิ่งที่จะคิดให้ถูกต้องก่อนจะสายเกินไป คิดเสียแต่ในบัดนี้ ให้เห็นความผิดพลาดบกพร่องอย่างยิ่งของพวกเราชาวพุทธทั้งหลาย ที่มีได้คิดให้จริงจังเลยถึงความสำคัญที่สุดของพระพุทธศาสนา ที่จะสามารถพาไปสู่ความร่มเย็นเป็นสุขสวัสดิ์อย่างยิ่งได้ นี่เป็นความจริงที่เหมือนไม่จริง เพราะอานุภาพของพระพุทธศาสนานั้น ยิ่งใหญ่จนเหลือเชื่อ แต่ผู้ไม่มีบุญเท่านั้นที่จะไม่เชื่อ ส่วนผู้มีบุญจะเชื่อ บุญมากเพียงไรก็จะเชื่อมากเพียงนั้น เกิดทุนปฏิบัติพระพุทธศาสนาเพียงนั้น นี่เป็นความจริง ที่ควรพากันเชื่อให้จริงเถิด จะได้พากันพ้นทุกข์พ้นร้อนหนักหนา ที่พากันได้รับอยู่ในทุกวันนี้

วันที่ 2 เดือนมิถุนายน พระพุทธศักราช 2547 นี้ เป็นวันมหามงคลที่เวียนมาถึงอีกครั้งหนึ่ง ผู้ใดที่ยอมรับความจริง ว่าตนยังเกิดทุนพระพุทธศาสนาไม่เพียงพอเลย ยังต่ำมาก ยังน้อยมาก ไม่สมสิริมงคลยิ่งใหญ่ของพระพุทธศาสนา ก็ขอให้ถือโอกาสแก้ไขความบกพร่องอย่างยิ่งของจิตใจตน ในวาระที่วันมหามงคลเวียนมาถึง ในวันที่ 2 มิถุนายนนี้ ที่เป็นวันมหาบูชายิ่งใหญ่ของโลก มิใช่เพียงของเราผู้นับถือพระพุทธศาสนา มีพระพุทธศาสนาเป็นที่รักเท่านั้น วันมหาบูชาวันนี้คือวันวิสาขบูชา วันที่สมเด็จพระบรมศาสดาเสด็จลงสู่โลก ให้เกิดสิริมงคลพันพรรณนาแก่โลก トラบเท่าทุกวันนี้

วันวิสาขบูชาคือวันขึ้น 15 ค่ำ พระจันทร์เต็มดวงเสวยวิสาขฤกษ์ ในเดือน 6 เป็นวันที่เมื่อวันที่ 15 ธันวาคม พระพุทธศักราช 2542 สหประชาชาติได้ประกาศความมีปัญญาสว่างไสว มีสัมมาทิฏฐิยิ่งใหญ่ โดยได้ประกาศยอมรับพระพุทธศาสนาเป็นวันสำคัญของโลก โดยมีวันวิสาขบูชาเป็นวันบูชาวันหนึ่งของโลก วันแห่งสันติภาพโลก

สันติภาพที่รู้จักกันดีถ้วนหน้า ว่าเป็นความสงบสุขที่ปรารถนาอย่างยิ่งของทุกชาติทุกศาสนา และเป็นสันติภาพที่สหประชาชาติยอมรับอย่างเชื่อมั่นจริงใจต่อโลก ว่าเป็นวันวิสาขบูชา วันเสด็จประสูติ วันทรงตรัสรู้ และวันเสด็จดับขันธปรินิพพาน แห่งสมเด็จพระบรมศาสดาจารย์สัมมาสัมพุทธเจ้า พระผู้ทรงพระคุณหาที่เปรียบมิได้ นั่นก็คือการยอมรับของสหประชาชาติ ต่อโลก ว่าสันติภาพหรือความร่มเย็นเป็นสุขเกิดได้จากพระพุทธศาสนา หรือสมเด็จพระบรมศาสดาสัมมาสัมพุทธเจ้า สมเด็จพระบรมครูของเราชาวพุทธ และของพรหมเทพผู้ยิ่งใหญ่ในสวรรค์ชั้นฟ้าด้วยกัน

ชาวโลกทั้งหลาย รวมทั้งที่เป็นพุทธศาสนิกนัับถือพระพุทธศาสนา และเป็นทั้งพุทธมามกะผู้มีพระพุทธศาสนาเป็นที่รัก แม้ยังไม่แจ้งแก่ใจในความยิ่งใหญ่แห่งสมเด็จพระบรมศาสดาสัมมาสัมพุทธเจ้า ก็อาจเข้าใจได้ไม่ยากนัก เพียงนึกถึงวันวิสาขบูชา ที่เป็นทั้งวันเสด็จประสูติ ทรงตรัสรู้ และเสด็จดับขันธปรินิพพาน ว่าตรงกันทั้งสามมหาวาระ ถ้าไม่ใช่ไม่เป็นไปด้วยอำนาจความยิ่งใหญ่แห่งพระพุทธรูป จะเป็นไปได้เพราะเหตุใด อย่าได้คิดแบบไร้ปัญญา ว่าเป็นการบังเอิญ ขอให้จำไว้อย่ารู้ลืม ว่าไม่มีคำว่าบังเอิญในการทุกอย่างที่เกี่ยวข้องด้วยสมเด็จพระบรมศาสดาสัมมาสัมพุทธเจ้า ไม่มีบังเอิญในทุกเรื่องทุกการที่เกี่ยวข้องด้วยสมเด็จพระบรมศาสดาสัมมาสัมพุทธเจ้าท่าน ทุกเรื่องทุกสิ่งเป็นไปตามที่พระพุทธรูปกำหนด แน่นอน

เจ้าชายสิทธัตถะมกุฏราชกุมารแห่งสาकยะ เสด็จประสูติในวันขึ้น 15 ค่ำ เดือน 6 เป็นวันพระจันทร์เต็มดวงเสวยวิสาขฤกษ์ คือวันวิสาขปุณณมี หรือวันวิสาขบูชานั่นเอง หลังจากนั้น 35 ปี มกุฏราชกุมารพระองค์นั้นทรงตรัสรู้พระอนุตรสัมมาสัมโพธิญาณ ได้ทรงเป็นสมเด็จพระบรมศาสดาสัมมาสัมพุทธเจ้า คือทรงตรัสรู้เมื่อพระชนมายุ 35 พรรษา วันนั้นเป็นวันวิสาขปุณณมี หรือวันวิสาขบูชาเช่นกัน คือเป็นวันขึ้น 15 ค่ำ เดือน 6 พระจันทร์เต็มดวงเสวยวิสาขฤกษ์ เช่นเดียวกับเมื่อวันเสด็จประสูติ และหลังจากนั้นอีก 45 ปี สมเด็จพระบรมศาสดาสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์นั้นเสด็จดับขันธปรินิพพาน คือเมื่อพระชนมายุ 80 พรรษา วันนั้นเป็นวันวิสาขปุณณมี หรือวันวิสาขบูชาอีกเช่นกัน คือเป็นวันขึ้น 15 ค่ำ เดือน 6 พระจันทร์เต็มดวงเสวยวิสาขฤกษ์ เช่นเดียวกับเมื่อวันเสด็จประสูติ และเมื่อวันทรงตรัสรู้ และวันเสด็จดับขันธปรินิพพาน ในสมเด็จพระบรมศาสดาสัมมาสัมพุทธเจ้าจึงเกิดขึ้นตรงกันในวันวิสาขปุณณมี หรือวันวิสาขบูชา ห่างกันด้วยปีเท่านั้น นับปีปัจจุบันคือพระพุทธศักราช 2547 ก็เสด็จประสูติมาแล้ว 2627 ปี

มาแล้ว ทรงตรัสรู้เมื่อ 2592 ปีมาแล้ว และเสด็จดับขันธปรินิพพานเมื่อ 2547 ปีมาแล้ว
นั่นก็คือพระพุทธศักราชเริ่มเมื่อเสด็จดับขันธปรินิพพานแล้วนั่นเอง

แม้เป็นผู้ชอบเรื่องอิทธิฤทธิ์ ปาฏิหาริย์ บารมี ไม่น่าจะมองข้ามความสูงสุดใน
เรื่องเหล่านี้ที่มียิ่งกว่าพร้อมในสมเด็จพระบรมศาสดาสัมมาสัมพุทธเจ้า ไม่มีท่านผู้ใด
หรือสิ่งศักดิ์สิทธิ์ใดในโลกทั้งปวง จะพรึงพร้อมด้วยอิทธิฤทธิ์ ปาฏิหาริย์ และบารมีเสมอ
ด้วยสมเด็จพระบรมศาสดาสัมมาสัมพุทธเจ้าแน่นอน มีกรรมหนักหนานักที่มองข้าม
ความยิ่งใหญ่ที่สุดนี้ไปตามกันทั้งที่ชื่นชอบนักหนาในเรื่องเหล่านี้ ที่เป็นเพียง
ความสำคัญเล็กน้อยนักที่สมเด็จพระบรมศาสดาทรงมี ทรงมีพระมหากรุณาธิคุณ พระ
ปัญญาคุณ และพระปริสุทธคุณ ที่ยิ่งใหญ่ สูงสุดเหนือความยิ่งใหญ่สูงส่งทั้งหลายทั้งปวง
ในโลกทั้งนั้น ทรงเป็นพระผู้ทรงชนะที่ไม่กลับแพ้ก็ด้วยพระคุณทั้งสาม ทั้งด้วยพระคุณ
นี้ยังทรงสามารถนำผู้ไม่คือกับพระองค์ เชื่อฟังปฏิบัติตามที่ทรงสอนอย่างจริงจัง
สม่ำเสมอ ให้ได้เป็นผู้ชนะที่ไม่กลับแพ้ เช่นเดียวกับพระพุทธองค์ มีจำนวนไม่น้อย
ตั้งแต่ยังทรงพระชนมายุสังขารอยู่ และแม้จนทุกวันนี้ ที่เสด็จดับขันธปรินิพพานแล้ว ไม่
ทรงมีพระรูปร่างให้ผู้ไม่มีตาหาเห็นได้ไม่

การเสด็จดับขันธปรินิพพานแห่งองค์สมเด็จพระบรมศาสดาจารย์หาได้เป็น
เช่นเดียวกับการละโลกนี้ไปของสัตว์โลกทั้งหลาย ท่านพระอาจารย์มั่น ภูริทัตตมหาเถระ
เคยเล่าไว้ว่า พระพุทธองค์เคยเสด็จลงทรงสอนท่านในยามที่ท่านกำลังพยายามปฏิบัติ
ตามคำทรงสอนเพื่อให้ถึงความเป็นผู้ชนะที่ไม่กลับเป็นผู้แพ้อีกต่อไป อีกนัยหนึ่งก็คือให้
ได้ไกลกิเลสสิ้นเชิง พ้นความเกิดแก่เจ็บตายตลอดไป ไม่มีการต้องเวียนว่ายอยู่ในวัฏฏะ
ในขณะที่ท่านพระอาจารย์ท่านกำลังรำร้อต้องการพระมหากรุณามาช่วยให้ท่านบรรลุ
จุดมุ่งมาดปรารถนา ได้โดยเสด็จสมเด็จพระบรมศาสดาถึงจุดสูงสุดที่หัวใจท่านรำร้อ
ปรารถนาอยู่ทุกขณะจิต และด้วยพระมหากรุณาคุณสมเด็จพระบรมศาสดาทรงปรากฏ
พระองค์ต่อหน้าท่านพระอาจารย์มั่นมหาเถระในขณะนั้น ขณะที่ท่านกำลังปฏิบัติอยู่
ในทางจงกรม ทรงแสดงตั้งแต่วิธีเดินจงกรม ตลอดไปถึงวิธีทำจิตทำใจให้ไกลจากกิเลส
ที่พระพุทธองค์ทรงได้ทรงถึงแล้ว เป็นพระปริสุทธคุณ ที่เกิดได้ด้วยพระปัญญาคุณที่
บริบูรณ์พร้อม และท่านพระอาจารย์มั่นก็สามารถ โดยเสด็จถึงจุดสูงสุดใน
พระพุทธศาสนา คือความไกลกิเลสสิ้นเชิง พ้นการเวียนว่ายตายเกิด ได้เป็นผู้ชนะที่ไม่
กลับแพ้ "ความชนะใดที่ไม่กลับแพ้ ความชนะนั้นดี" นี้เป็นภาษิตสำคัญประการหนึ่งใน

พระพุทธศาสนา พระคุณทั้ง 3 องค์ในสมเด็จพระบรมศาสดาสัมมาสัมพุทธเจ้าที่ทรง
แสดงแก่ท่านพระอาจารย์มั่น จนเป็นเหตุสำคัญให้ท่านพระอาจารย์ได้เป็นพระสำคัญ ได้
ปฏิบัติแทนพระพุทธองค์อยู่ทุกวันนี้ ที่น่าจะเป็นเหตุให้ได้คิด ว่าสมเด็จพระบรมศาสดา
เสด็จดับขันธปรินิพพาน ทรงพ้นไปแต่พระรูปกาย ที่เพียงผู้ไม่มีตาเท่านั้นที่หาเห็นไม่
แต่ความยิ่งใหญ่ด้วยพระอิทธิฤทธิ์ พระปาฏิหาริย์ พระบารมี หาได้พ้นไปพร้อมกับพระ
รูปกาย กรณีท่านพระอาจารย์มั่นเป็นเหตุให้มั่นใจได้สำหรับผู้รู้ใช้ปัญญาทั้งหลาย

อันความพิเศษยิ่งใหญ่แห่งพระอรหันตเจ้าในพระพุทธศาสนานั้น น่าจะมีหลาย
ท่านเคยรู้เคยเห็นมาแล้ว จึงมีความเชื่อมั่นในความพิเศษสุดแห่งธรรมะใน
พระพุทธศาสนา ที่สามารถทำความเป็นพิเศษไม่มีเสมอเหมือนแก่ผู้ปฏิบัติเกิดผลแล้ว มี
หลายท่านเคยฟังท่านพระอาจารย์ชอบ ฐานสโม หรือที่หลายคนสมัยนี้เรียกท่านว่าหลวง
ปู่ชอบ เล่าให้ฟังว่าท่านเคยเกิดเป็นราชาแห่งพญานาค ก็เป็นพญานาคราชาใหญ่ มีบริษัท
บริวารมาก และจนมาถึงปัจจุบันชาติ แม้ท่านจะได้เป็นมนุษย์แล้ว พ้นแล้วจากความเป็น
พญานาคราชา แต่ท่านก็ยังคงมีความสำคัญแก่พญานาคมากมาย ท่านเล่าไว้ว่าเคยมีผู้ขอให้
ท่านช่วยทำให้ฝนตกเพื่อให้เกิดน้ำยามแล้งจัด เมื่อท่านรับอาราธนาไปสู่ที่นั้น พญานาค
จำนวนมากก็จะไปด้วย ท่านเล่าว่า พญานาคจะไปกันทั้งครอบครัว ช่วยกันพ่นน้ำฟูฟู
เป็นเหตุให้เป็นฝนตกหนักทั่วบริเวณนั้น ลื่นแล้วอย่างรวดเร็ว เหตุการณ์นี้เกิดได้แม้เมื่อ
ท่านพระอาจารย์ท่านที่ท่านว่าเคยเป็นพญานาคราชาในอดีตชาติ แต่มาในชาติที่เป็นมนุษย์
แล้วท่านก็ยังบันดาลให้เกิดความมหัศจรรย์ได้ พระพุทธศาสนาไม่น่าได้รับการเทิดทูน
อย่างยิ่งหรือในด้านของอิทธิฤทธิ์ปาฏิหาริย์ ที่ชอบกันในบุคคลหมู่คณะหนึ่ง

ญาติโยมวัดบวรนิเวศวิหารและวัดญาณสังวรารามวรมหาวิหาร ในพระบรม
ราชูปถัมภ์ เล่าว่าเคยได้ประจักษ์ในอิทธิฤทธิ์ของการปฏิบัติพระพุทธศาสนา ที่เกี่ยวกับ
ท่านพระอาจารย์ชอบ ฐานสโม และเคยเล่าให้ฟังด้วยความปิติ โสมนัสอัศจรรย์ใน
พระพุทธศาสนาอย่างยิ่ง ขอนามาบ้นทิกไว้เพื่อให้บรรดาผู้สนใจในเรื่องของอิทธิฤทธิ์
ปาฏิหาริย์ได้ซาบซึ้งในพระพุทธศาสนา ที่เป็นเพียงจุดเล็กน้อยนักเมื่อเปรียบเทียบกับ
ความยิ่งใหญ่แห่งพระธรรมคำทรงสอนที่สมเด็จพระบรมศาสดาทรงตรัสรู้และทรงมี
พระมหากรุณาแสดงนำให้มีผู้รู้ตามเสด็จ ได้พ้นทุกข์ของความเกิดแก่เจ็บตาย ได้เป็นผู้
ชนะที่ไม่กลับแพ้อีกต่อไป เรื่องที่ปรากฏประจักษ์แก่ญาติโยมวัดญาณสังวรารามฯ เมื่อ
20-30 ปีมาแล้ว เมื่อท่านพระอาจารย์หลวงปู่ชอบท่านยังมีชีวิตอยู่ ยังมีได้ละสังขารไป

เช่นขณะนี้ ครั้งนั้นเกิดฝนแล้ง น้ำตามอ่างตามห้วยในบริเวณวัดญาณสังวรารามฯแห่ง
ขอ ผู้คนเดือดร้อน ญาติโยมผู้หนึ่งนึกขึ้น ได้ถึงเรื่องการที่หลวงปู่ท่านเคยเป็นพยานา
ราช ที่ได้ยินผู้เล่าให้ฟัง โดยไม่เคยได้ฟังโดยตรงจากหลวงปู่ท่าน เพราะไม่เคยรู้จักท่าน
เรื่องที่ได้ยินก็คือที่ไคน้ำแล้ง และหลวงปู่ได้รับอาราธนาไปโปรด พยานาคจะตามท่าน
ไปทั้งครอบครัว ช่วยให้น้ำพุฟู เต็มไปทุกแห่ง ช่วงที่น้ำแห้งทั่ววัดญาณฯนั้น หลวงปู่ท่าน
ไปโปรดผู้คนตามคำอาราธนาที่อเมริกา เป็นเหตุให้ลังเลกันอยู่เหมือนกัน ว่าหลวงปู่ท่าน
จะได้รับทราบคำขอร้องให้ท่านช่วยแก้ความเดือดร้อนเรื่องขาดน้ำหรือไม่ เพราะท่านไป
อยู่ไกลถึงต่างประเทศ แต่ด้วยความเดือดร้อนจริงๆ จึงตัดสินใจขอท่าน โดยรวมกันอ่าน
คำขอพร้อมกัน เป็นความจริงที่เล่ากันว่า เพียงผู้เขียนคำขอหลวงปู่จรดปากกาลงกระดาษ
เท่านั้น ไฟก็ลั่นสนั่นไปแล้ว เป็นสิ่งที่เหลือเชื่ออย่างยิ่งในหมู่ผู้ร่วมอยู่ในเหตุการณ์ ซึ่ง
เล่าต่อไป ว่าเมื่อเขียนคำอ้อนวอนขอน้ำหลวงปู่จบก็พร้อมกันอ่าน เพียงสั้นๆ ฝนก็
กระหน่ำหนักทันที ลูกเห็บตกเกรียวกราว เป็นที่รู้เห็นกันทุกทั่วหน้า ความปีติความ
ตื่นตื่นยินดีพื้นจะพรรณนา ไม่เกินที่น้ำในบริเวณวัดญาณสังวรารามฯก็เต็มทั่ว เป็น
ความกรุณายิ่งใหญ่หาที่เปรียบมิได้ของหลวงปู่ท่าน ทุกคนซาบซึ้งเช่นนี้ และมีผู้หนึ่งเล่า
ในภายหลังว่าได้ตั้งใจไปกราบขอพระเดชพระคุณหลวงปู่ท่าน ทั้งที่ไม่เคยรู้จักท่านเลย
รู้แต่ว่าขณะนั้นท่านอยู่อเมริกา ความตื่นตื่นซาบซึ้งในพระเดชพระคุณท่วมท้นจริงใจทำ
ให้น้อมใจส่งไปสัญญาอยู่กับหลวงปู่ท่าน ว่าท่านกลับจากอเมริกาเมื่อใด ท่านอยู่ที่ไหน จะ
ไปกราบสนองความเมตตายิ่งใหญ่ของท่านให้ได้ ไม่ว่าจะไปยากลำบากเพียงไหนก็จะ
ไป เพื่อได้กราบท่าน ได้แสดงความสำนึกในพระเดชพระคุณความมีเมตตาอย่างไม่น่า
เป็นไปได้ของท่าน บรรดาผู้กราบขอรอบกวนท่านนั้น ไม่มีผู้ใดรู้จักท่านมาก่อนเลย เพียง
ได้ยินชื่อเสียงและกิตติศัพท์ความเคยเป็นพยานาราชในอดีตของท่านเท่านั้น และเป็น
ยิ่งกว่าความอัศจรรย์ หลังจากเหตุการณ์ที่ฝนตกตามคำขอของญาติโยมวัดญาณฯมาแล้ว
ไม่นานวันขณะที่ญาติโยมพวกนั้นกลับจากวัดญาณฯไปรวมอยู่ใน "ห้องกระเจก" วัดบวร
นิเวศวิหาร มีสุภาพสตรีผู้หนึ่งเปิดประตูเข้าไปยืน พร้อมกับพูดขึ้นมาลอยๆไม่เจาะจงว่า
พูดกับผู้ใด เธอพูดว่า "หลวงปู่ชอบท่านให้มาบอกห้องกระเจกว่าท่านมาแล้ว จะให้ท่าน
พักที่ไหน" สุภาพสตรีผู้นั้นพูดเช่นนี้จริงๆ ไม่มีผู้ใดเคยพบเธอมาก่อน ว่าเป็นใครมาจาก
ไหน เธอไม่เคยเข้าไปใน "ห้องกระเจก" เป็นครั้งแรกที่ได้เห็นเธอ แต่เธอก็เป็นผู้นำคำ
บอกเล่าที่ตื่นตื่นแปลกใจที่สุดสำหรับพวกเรา ทุกคนไม่ถามอะไรทั้งสิ้น ลูกขึ้นพร้อม

กันและเดินตามเธอออกประตู "ห้องกระจก" ทันที และที่หน้าห้อง ตรงทางไปสู่ศาลา 150 ปี ทุกคนก็ได้เห็นท่านพระอาจารย์ชอบ ฐานสโม นั่งหน้าสงบเฉยอยู่ในเก้าอี้เข็นที่ท่านนั่งเป็นประจำ เพราะท่านไม่เดินนานปีแล้ว เมื่อพวกญาติโยมจาก "ห้องกระจก" เห็นตื่นเต็นเข้าไปกราบท่าน ท่านก็มองเฉยๆ มิได้แสดงอะไรทั้งสิ้น เพราะท่านก็มิได้รู้จักญาติโยมเหล่านั้นสักคนเดียว การที่สุภาพสตรีผู้นั้นบอกเมื่อเข้าไปใน "ห้องกระจก" เป็นที่อัศจรรย์ใจผู้ได้รับฟังทุกคน "หลวงปู่ชอบท่านให้มาบอกห้องกระจกว่าท่านมาแล้ว จะให้ท่านพักที่ไหน" เป็นไปได้อย่างไร ราวกับว่าท่านได้รับคำบอกกล่าวจากพวกห้องกระจกว่ามุ้งมันจะได้กราบท่านด้วยความสำนึกในพระเดชพระคุณอย่างจริงใจที่ท่านกรุณาให้นำตามคำขอ ทั้งที่ขณะนั้นท่านก็อยู่ถึงอเมริกา แสดงว่าหลวงปู่ท่านได้ทราบถึงใจกตัญญูรู้คุณของผู้ที่ซาบซึ่งพระคุณของท่านที่สุด จึงได้ตั้งใจจริงว่าจะไปกราบสำนึกพระคุณของท่านที่เมตตาให้นำตามคำขอ และที่ท่านอุตสาหะไปถึงวัดบวรนิเวศวิหาร ไปถึงผู้อธิษฐานจิต ที่เพียงคิดในใจ และมีได้บอกกล่าวผู้ใดก่อนนั้นเลย ท่านมา และตรงไป "ห้องกระจก" ทั้งยังบอกให้รู้ ว่าท่านมาแล้ว ใครฟังก็เหมือนมีผู้ไปอาราธนาท่านมา ท่านจึงมา เป็นความชื่นใจของผู้ได้รับพันพรณา หลวงปู่ท่านเมตตาอะไรเพียงนั้น ไม่ทำให้ต้องลำบากไปหาท่าน ท่านสูมาหาถึงที่ที่เดียว ไม่ให้ซาบซึ่งไม่ให้ตื่นเต็นไม่ได้แล้ว หลวงปู่ท่านต้องรู้ ต้องเห็นจิตใจของผู้สำนึกในพระเดชพระคุณท่านแน่ จึงเมตตามาอนุโมทนา

ผู้คิดในแง่ดีเพื่ออบรมใจของตนให้มีความกตัญญูกตเวที ก็คิดว่าหลวงปู่ท่านรับรู้ความมิกตัญญูกตเวทีของผู้ได้รับเมตตาจากท่านที่ช่วยให้มีน้ำ และท่านได้แสดงให้ปรากฏว่าท่านทราบและอนุโมทนาชื่นชอบความมีจิตใจรู้บุญคุณที่ได้รับแล้ว สมเด็จพระบรมศาสดาได้ทรงแสดงให้ปรากฏในพระพุทธานุศาสนนา ว่า "ความมิกตัญญูกตเวทีเป็นเครื่องหมายของคนดีที่หาได้ยากยิ่ง" ผู้มีปัญญาสัมผัสมาทิว้อมเห็นความสูงส่งมีค่าล้ำเลิศของคำทรงสอนนี้ ย่อมไม่ละเลยไม่แยแส หลวงปู่ชอบท่านพักอยู่ที่ศาลา 150 ปี วัดบวรนิเวศวิหารคืนเดียว รุ่งขึ้นท่านก็กลับจังหวัดเลยวัดของท่าน ทั้งความชื่นใจและกำลังใจไว้ให้ผู้มีโชคมีบุญได้ประจักษ์ชัดเจนในความมหัศจรรย์ของพระพุทธานุศาสนนา ที่ปรากฏเกิดแก่ท่านผู้ปฏิบัติถูกปฏิบัติดีปฏิบัติจริงตามคำทรงสอนแห่งสมเด็จพระบรมครู ทำให้เกิดความมั่นใจ ว่าความรู้สึกรู้สึกนึกคิดหรือความมุ่งมาดปรารถนาในใจจริงของทุกผู้ทุกคนเป็นที่รู้แจ้งแก่ใจท่านผู้ปฏิบัติดีปฏิบัติชอบเกิดผลแล้วในพระพุทธานุศาสนนา ความ

ปรารถนาที่ปรากฏขึ้นในใจแต่ละผู้แต่ละคนจะเกิดผลสำเร็จเพียงใด มากหรือน้อย
เพียงใด ถ้าคนที่ผู้ปรารถนาจะมีธรรมมีความดีในจิตใจเพียงใด

แม้บรรดาท่านผู้บรรลุผลสูงสุดในพระพุทธศาสนาแล้วท่านก็มีความ
เทิดทูนห่วงใยรักษาพระพุทธศาสนาอยู่ตลอดเวลาแน่นอน มิใช่ว่าความบรรลุธรรม
สูงสุดจะทำให้ท่านไม่เห็นความสำคัญของพระพุทธศาสนา ยกกรณีท่านพระอาจารย์มั่น
ภูริทัตตมหาเถระ เป็นตัวอย่างสำคัญ เพราะท่านจะต้องปฏิบัติเทิดทูนพระพุทธศาสนา
สืบต่อสมเด็จพระบรมศาสดา ดังเป็นตัวแทนพระองค์ท่าน สมเด็จพระบรมศาสดาก็ยัง
เสด็จลงปรากฏพระวรกายให้ท่านพระอาจารย์ได้เฝ้า ได้เห็นการเดินจงกรมที่ถูก ได้ฟัง
การปฏิบัติทางจิตใจที่ให้ผลสำเร็จสูงสุด ได้เป็นผู้สืบทอดพระพุทธศาสนาองค์สำคัญ
อย่างงดงามอยู่จนทุกวันนี้ ต้องไม่ลืมความสำคัญด้วยว่า นอกจากท่านพระอาจารย์มั่น
แล้ว ไม่ปรากฏว่าสมเด็จพระบรมศาสดาได้เสด็จลงทรงสอนครูบาอาจารย์องค์ไหนอีก
แม้ว่ามีอีกมากมายหลายองค์ที่ปฏิบัติตามคำสอนของท่านพระอาจารย์มั่นท่านจะได้ถึง
ความเป็นผู้ไกลกิเลสสิ้นเชิงแล้วเช่นเดียวกัน สมเด็จพระบรมศาสดาน่าจะทรงเห็น
ความสำคัญของท่านพระอาจารย์มั่นที่จะแทนพระองค์ท่านได้ดีตลอดมาจนทุกวันนี้
ดังนั้นอย่าประมาท ความดีของเราทุกคนอยู่ในความรู้เห็นของท่านผู้บรรลุธรรมชั้นสูง
ในพระพุทธศาสนาแน่นอน ควรได้รับการช่วยเหลือเพียงใด จะได้รับจากท่านแน่นอน
อย่าประมาท อย่าท้อแท้ที่จะทำความดี ที่สำคัญที่สุดคืออย่าไม่เห็นความสำคัญของการ
ปฏิบัติเพื่อให้ไกลกิเลสให้มากที่สุด เท่าที่จะสามารถทุ่มเทสติปัญญาปฏิบัติได้ อย่า
ประมาท

"แสงส่องใจ" ฉบับนี้เป็นฉบับที่ระลึกวันวิสาขบูชา ที่มาถึงอีกครั้งในวันที่ 2
มิถุนายน พระพุทธศักราช 2547 พุคมาแล้วนับครั้งนับหนไม่ถ้วน พุคทุกเวลาที่มีโอกาส
ด้วยความเบิกบานสบายใจและภูมิใจที่จะได้พุค คือวันวิสาขบูชาเป็นวันที่รวมความ
มหัศจรรย์อย่างยิ่งไว้ถึง 3 ประการ 3 มหามงคลกาล คือเป็นวันเสด็จประสูติแห่งองค์
สมเด็จพระบรมศาสดาสัมมาสัมพุทธเจ้า สมเด็จพระบรมครูของพรหมเทพและมนุษย์
มากมี เป็นวันที่ทรงตรัสรู้พระอนุตรสัมมาสัมโพธิญาณ จากพระราชฐานะของเจ้าชาย
สิทธัตถะก็ทรงได้ถึงความทรงเป็นสมเด็จพระบรมศาสดาสัมมาสัมพุทธเจ้าในกาลมหา
มงคลที่ทรงตรัสรู้ และเป็นวันที่เสด็จดับขันธปรินิพพาน ทั้ง 3 มหามงคลกาลเกิดขึ้น
ตรงกันในวันขึ้น 15 ค่ำ พระจันทร์เต็มดวงเสวยวิสาขฤกษ์ แตกต่างกันเพียงพรชากาล

เท่านั้น ไม่มีการเกิดการตายของผู้ใดเป็นได้เช่นนี้ ครูอาจารย์ผู้มีปัญญาท่านจึงยกมา
กล่าวถึงให้สะกิดใจเราท่านทั้งหลาย ให้รู้ให้เห็นถึงความมหัศจรรย์แห่งพระพุทธศาสนา
ที่เกิดแต่สมเด็จพระบรมศาสดาสัมมาสัมพุทธเจ้า ทรงพระพุทธบารมีหาที่เปรียบมิได้
ทรงกำหนดให้มหามงคลวโรกาสทั้งหลายเกิดขึ้นในวันวิสาขะ ที่ได้เป็นวันบูชาของโลก
แล้วในทุกวันนี้ คือวันวิสาขบูชา เราชาวโลกควรปีติโสมนัสที่สุด พระพุทธศาสนาคือ
มหามงคล เมื่อโลกยอมรับ โลกก็ย่อมมีมหามงคล เราจงพากันยอมรับให้จริงใจ แล้วเราก็
จะมีมหามงคลคุ้มครองชีวิตจิตใจแน่นอน โลกกำลังวุ่นวายเดือดร้อน บ้านเมืองเราก็
เช่นกัน นั่นก็เพราะส่วนใหญ่ของโลก ส่วนใหญ่ของบ้านเมืองเรา ไม่เทิดทูน
พระพุทธศาสนาให้จริงใจ สักแต่ปากพูดว่านับถือพระพุทธศาสนา ใจมิได้เป็นไปตาม
ปากพูด อะไรๆจึงห่างไกลจากมงคลสูงสุดของพระพุทธศาสนา ขอให้พากันคำนึงถึง
ความสำคัญนี้ เพื่อช่วยชีวิตตนเองให้สวัสดิ์ให้ได้ ช่วยบ้านช่วยเมืองให้ร่มเย็นเป็นสุขด้วย
มีมหามงคลปกปักรักษาให้ได้

พระพุทธภาษิตที่อัญเชิญมาไว้เบื้องต้นของ "แสงส่องใจ" ฉบับวิสาขบูชา นี้ มี
ความว่า "พระอรหันต์ทั้งหลายอยู่ในที่ใด ก็บ้านก็ตาม ป่าก็ตาม ที่ลุ่มก็ตาม ที่ดอนก็ตาม
ที่นั่นย่อมเป็นภูมินารัณรมย์" ความหมายของพระพุทธภาษิตบทนี้ก็คือพระอรหันต์มีอิทธิ
ฤทธิ์พิเศษสุด สามารถทำที่ทุกแห่งให้เป็นที่รณรมย์ได้ และอิทธิฤทธิ์พิเศษสุดของพระ
อรหันต์ท่านนั้นมีได้เสกเป่าด้วยเวทมนต์คาถาใดๆทั้งสิ้น และท่านก็มีได้ทำได้สำเร็จบ้าง
ไม่สำเร็จบ้าง คือไม่ใช่ว่าบางที่บางที่ที่พระอรหันต์ท่านอยู่ก็มีได้รณรมย์เสมอไป ไม่ใช่
เช่นนั้น ที่ใดพระอรหันต์อยู่ที่นี่เป็นที่รณรมย์เสมอไป ทุกที่เสมอไป เพราะเหตุความ
รณรมย์นั้นเกิดจากใจที่ผ่องแผ้วไกลกิเลสแล้วอย่างสิ้นเชิงของพระอรหันต์ท่าน ความ
บริสุทธิ์แห่งใจของพระอรหันต์ท่านนั้นแล้วที่ทำให้ทุกที่ทุกเวลาที่พระอรหันต์ท่านอยู่ มี
แต่ความรณรมย์ ผู้ใดเข้าไปอยู่ในที่นั่นพร้อมกับพระอรหันต์ท่านย่อมได้รับความรณรมย์
ทุกผู้ทุกคนทุกเวลา

ใจที่ไกลกิเลสแล้วสิ้นเชิง คือใจพระอรหันต์ทั้งหลาย คือใจที่ปราศจากแล้วทั้ง
ความโลภความโกรธความหลง ไม่มีความโลภความโกรธความหลงแม้เล็กน้อยเพียงใด
ในใจพระอรหันต์ท่านทั้งหมด นั่นก็คือไม่มีความร้อนในใจท่าน ความโลภร้อน ความ
โกรธร้อน ความหลงร้อน เมื่อหมดจดจากทั้งสามประการนี้ ความร้อนจะมีได้อย่างไร
เหมือนไม่มีกองไฟที่ใด ที่นั่นก็ย่อมไม่มีความร้อน ฉะนั้นใครที่นั่น พระอรหันต์ทั้งหลาย

ท่านไม่มีความร้อนของความปลอดภัย โกรธความหลง ท่านอยู่ที่ไหนก็เท่ากับไม่มีกองไฟในที่นั้น ไม่มีความร้อนในที่นั้น และนอกจากไม่มีความร้อนแล้วยังมีความเย็นจากใจ พระอรหันต์ท่าน ที่ใดมีความเย็น ที่นั้นย่อมเป็นที่รื่นรมย์ของทุกชีวิตที่เข้าไปสู่ จึงมีพระพุทธภาษิตว่า "พระอรหันต์ทั้งหลายอยู่ในที่ใด คือบ้านก็ตาม ป่าก็ตาม ที่ลุ่มก็ตาม ที่ดอนก็ตาม ที่นั้นย่อมเป็นภูมินำรื่นรมย์"

ใจของท่านผู้ไกลกิเลสแล้วสิ้นเชิง ไม่มีความปลอดภัย โกรธความหลงในใจท่านทั้งหลายนั้น คือใจของพระอรหันต์พุทธสาวก ใจของท่านไม่เป็นพิษไม่เป็นภัยแก่องค์ท่านเอง และไม่เป็นพิษไม่เป็นภัยแก่ผู้ใดทั้งสิ้น กล่าวได้ไม่ผิดว่านี่คือความไม่ก่อทุกข์ก่อร้อนแก่ผู้ใดทั้งสิ้น ใจของท่านเป็นคุณเป็นประโยชน์แก่องค์ท่านเอง และเป็นคุณเป็นประโยชน์แก่คนทั้งปวง ให้ความเย็นแก่องค์ท่านเอง ให้ความรื่นรมย์แก่องค์ท่านเอง และให้ความเย็นให้ความรื่นรมย์แก่ทุกชีวิตแก่คนทั้งหลายที่มีโอกาสได้เข้าใกล้ท่าน ได้สัมผัสความรื่นรมย์จากใจท่าน ที่ปราศจากพิษภัยแม้เล็กน้อยเพียงใดของความ ปลอดภัย และความหลง

พระอรหันต์ผู้ไกลกิเลสแล้วสิ้นเชิงมีแต่ในพระพุทธศาสนาเท่านั้น ไม่มีในศาสนาอื่น ไม่มีในลัทธิอื่น ดังนั้นเมื่อกล่าวว่าพระอรหันต์อยู่ที่ไหนที่นั่นเป็นที่รื่นรมย์ ก็ควรเข้าใจได้ ว่าพระพุทธศาสนาสามารถให้ความรื่นรมย์ได้แน่นอน เพราะพระอรหันต์ในพระพุทธศาสนานั้น มิได้มีเพียงองค์เดียวหรือสององค์เท่านั้น เมื่อพระอรหันต์องค์สององค์อยู่ที่ใด ก็ยังให้ความรื่นรมย์แก่ที่นั้นได้ พระพุทธศาสนาซึ่งมีพระอรหันต์มากมายจะสามารถให้ความรื่นรมย์ได้เพียงไหน มียิ่งกว่ามากนักรหรือ น่าจะสรุปได้ว่าถูกต้องมิใช่หรือว่าพระพุทธศาสนามีอยู่ในประเทศชาติใด ประเทศชาตินั้นย่อมเป็นที่รื่นรมย์

พระอรหันต์ไม่มีอยู่ที่ไหนเลย แต่พระอรหันต์มีอยู่ในพระพุทธศาสนาเป็นจำนวนมาก ทั้งในอดีตและปัจจุบัน และจะตลอดไปถึงในอนาคตด้วยแม้จะไม่พากันละเลยทอดทิ้งพระพุทธศาสนาให้มากกว่าทุกวันนี้ จนทำให้พระพุทธศาสนาแทบจะไม่หลงเหลืออยู่ในจิตใจผู้คนในประเทศไทยของเรา พระอรหันต์ให้ความรื่นรมย์ร่วมเย็นหรืออีกนัยหนึ่งก็คือพระพุทธศาสนาให้ความรื่นรมย์ร่วมเย็นเป็นสุขได้จริง น่าเสียใจน่าเสียดายอย่างที่สุด ที่ทุกวันนี้พากันทอดทิ้งพระพุทธศาสนาเสียมากเกินไป จึงไม่มีความรื่นรมย์ร่วมเย็นเป็นสุขเท่าที่ควร ทั้งที่พระพุทธศาสนาหรือพระอรหันต์ทั้งหลายมีอยู่เป็น

ความรื่นรมย์รุ่มเย็นได้มากมายนัก ความผิดไม่ใช่เป็นของพระพุทธศาสนาหรือพระ
อรหันต์ทั้งหลาย แต่เป็นของผู้นับถือพระพุทธศาสนาทั้งนั้น ที่ให้ความสำคัญเทิดทูน
พระพุทธศานาน้อยนัก พระพุทธศาสนาไม่ได้รับการเทิดทูนให้สูงส่งโดยควรเลย

พระพุทธศาสนาเป็นศาสนาที่สุคประเสริฐ ไม่มีที่เสมอเหมือนได้ เหตุผลที่เป็น
รูปธรรมชัดเจนก็คือพระผู้ทรงประดิษฐานพระพุทธศาสนา ประทานไว้แก่โลก ทรงเป็น
พระผู้ประเสริฐเลิศล้ำ ทรงพร้อมด้วยพระมหากรุณา พระปัญญาคุณ และพระบริสุทธิ
คุณ แม้ความมีเมตตาจะมีปัญญาจะพอมิได้บ้างในบุคคลทั่วไป แต่ความบริสุทธิแห่งจิตใจ
หาмиในบุคคลส่วนใหญ่ไม่ จึงหาмиบุคคลใดพร้อมด้วยพระคุณอันเลิศล้ำถึงเพียงนี้
สักคนเดียว ไม่ว่าในชาติใดภาษาใดทั้งสิ้น มีเพียงสมเด็จพระบรมศาสดาสัมมาสัมพุทธ
เจ้าสมเด็จพระบรมครูของเราเพียงพระองค์เดียว อันผู้เข้าใจชัดเจนพอสมควรในพระคุณ
3 ประการแม้จะมีไม่มาก แต่ก็จะซาบซึ้งในสมเด็จพระบรมศาสดาอย่างพันจะรำพัน
โดยเฉพาะพระมหากรุณา ยิ่งใหญ่มหัศจรรย์ที่สุดเหนือเมตตากรุณาของใครในโลก
ทั้งหลาย และพระมหากรุณานี้ที่เป็นเหตุให้ได้ปรากฏประจักษ์แจ้งในธรรมสำคัญที่สุด
ประการหนึ่ง คือเมตตาธรรม มีคุณพันจะพรรณนา เป็นคุณที่ยิ่งใหญ่ที่สุดจริงๆ นั่นก็คือ
พระเมตตาในสมเด็จพระบรมศาสดา เป็นเหตุให้เจ้าชายพระองค์หนึ่ง คือเจ้าชายสิทธัตถ
ธะแห่งพระราชวงศ์ศากยะ ทรงได้เป็นถึงสมเด็จพระบรมศาสดาสัมมาสัมพุทธเจ้า คิดให้
ดี จะไม่รู้ลึกหรือว่าเมตตาของคุณยิ่งใหญ่ได้ถึงเพียงนี้ แม้เมตตาของเราทั้งหลายจะไม่
ยิ่งใหญ่เสมอด้วยพระมหากรุณาคุณในสมเด็จพระบรมศาสดา ผลแห่งความเมตตาจึงไม่
อาจทัดเทียมผลที่ทำให้ทรงถึงความเป็นพระพุทธเจ้า แต่เมตตาย่อมให้ผลดีแน่นอน
ปรารถนาผลยิ่งใหญ่เพียงใดในชีวิต ก็พึงอบรมเมตตาของตนให้ยิ่งใหญ่ให้เพียงนั้น ให้
เต็มสติปัญญาความสามารถเกิด จะได้พบความสูงส่งแห่งเมตตาแน่นอน เป็นความสุข
ความรุ่มเย็นอย่างยิ่งแน่นอน จงเชื่อในความจริงนี้จะมีบุญได้เป็นสุขนัก

การอบรมเมตตาทำได้ด้วยการหัดคิดให้เมตตาเกิดมากที่สุด สม่่าเสมอที่สุด ใน
จิตใจของเราแต่ละคน เป็นไปตามเหตุการณ์เฉพาะหน้า อันเหตุการณ์ที่เกิดเฉพาะหน้า
แต่ละคนนั้นไม่เหมือนกัน เหตุการณ์แตกต่างกัน ความคิดเนื่องด้วยเหตุการณ์นั้นเพื่อให้
เกิดเมตตาจึงต้องแตกต่างกันไปด้วยเป็นธรรมดา ดังนั้นเรื่องการให้ความคิดจึงเป็นไปได้
มากมายหลายวิธี ข้อสำคัญต้องให้เกิดผลเป็นความเมตตา ขณะเดียวกันเป็นความเย็นใจ
ไม่เร่าร้อนด้วยความโลภโกรธหลง โดยเฉพาะความโกรธจะให้ความร้อนแก่จิตใจอย่าง

รวดเร็วและรุนแรง การคิดเพื่อให้เมตตาเกิด ให้เมตตาดับความโกรธ ให้เมตตาชนะความโกรธ จึงเป็นความสำคัญอย่างยิ่ง

เคยได้ยินญาติโยมบางคนเล่าถึงวิธีอบรมเมตตา ที่เจ้าตัวกล่าวว่าได้ผล คือทุกวันเมื่อนั่งรถออกจากบ้านไปไหนๆ เห็นใครก็ตาม ไม่ว่าหญิงไม่ว่าชาย ไม่ว่ายิ้มแย้มแจ่มใส ไม่ว่าเจิบเหิงเสรำซิม ก็จะนึกเอาเองว่าคนนั้นคงมีทุกข์อย่างนั้น คนนี้คงมีทุกข์อย่างนี้ นำความทุกข์ร้อยแปดประการมาคิด เช่นเขาอาจจะกำลังต้องการเงินไปรักษาลูกที่เป็นโรคร้ายต้องใช้เงินจำนวนมาก หรือไม่ก็เขาอาจจะกำลังเป็นโรคร้ายที่ยากแก่การรักษาให้หายได้ หรือเขาอาจจะทำความผิดร้ายแรงที่กำลังกลัวนักหนาว่าจะถูกจับได้ ฯลฯ คิดไปต่างๆ นานาทำนองนี้ ไม่คำนึงว่าจริงหรือไม่จริง คิดไปอย่างทุ่มเทเชื่อว่าเป็นจริงตามคิด เพื่อให้สงสาร เพื่อให้เมตตาเท่านั้น ก็คืออยู่ เพราะน่าจะช่วยไม่ให้ความหมั่นไส้บ้าง ความโกรธเกลียดบ้าง เกิดขึ้นเมื่อเห็นหน้าคนนั้นคนนี้จะนั่งรถผ่านไป หรือเดินผ่านไป ความรู้สึกเช่นนั้นล้วนเป็นกิเลสร้ายที่จะทำลายจิตใจ ทำจิตใจให้เศร้าหมองมากบ้างน้อยบ้าง ตรงกันข้ามกับความเมตตาสงสารที่จะเกิดความเยือกเย็นเป็นสุขเมื่อคิดให้เมตตา สงสารเกิด

พระพุทธศาสนาแสดงไว้ชัดแจ้งตามคำทรงสอนในองค์สมเด็จพระบรมศาสดาสัมมาสัมพุทธเจ้า ว่า "เงินเป็นงูพิษ" นึกถึงพระพุทธวจนะนี้แล้วทำให้เห็นบ้านเมืองในทุกวันนี้เต็มไปด้วยงูพิษ เลื้อยอยู่ยั่วเยี้ยเต็มไปหมด เมื่อนึกถึงภาพงูพิษเลื้อยอยู่ทุกคนทุกแห่ง ทุกบ้านช่องห้องหอ ก็ทำให้ขนลุกขนพองสยองเกล้าได้เหมือนกัน ความรู้สึกนี้เป็นอย่างไร แม้ประสงคจะรู้ให้แจ้ง ก็ให้คิดว่าภาพงูร้อยแปดชนิด ที่ล้วนมีพิษแรงร้าย มีรูปร่างน่าเกลียดน่ากลัวและได้มารวมกันอยู่เพียงในบ้านเรือนของเรา ไม่ต้องนึกถึงขนาดมีงูพิษทั่วบ้านทั่วเมือง เราจะรู้สึกอย่างไร แม้เพียงรู้สึกจากมโนภาพก็ขยักจะรับได้แล้ว แต่ทุกวันนี้งูเลื้อยอยู่วุ่นวายแน่นขนัดไปทั่วบ้านทั่วเมืองที่รักของเราแล้ว ลองคิดดู คิดถึงพระพุทธวจนะที่ทรงกล่าวไว้ว่า "เงินเป็นงูพิษ" แล้วพอจะเห็นจริงหรือไม่ ว่าทุกวันนี้งูพิษท่วมบ้านท่วมเมืองเราแล้ว บ้านช่องของเราแต่ละคนอัดแออยู่ด้วยงูพิษ เพราะในใจก็ตามในสมองก็ตามของพวกเราเต็มไปด้วยเงิน เงิน เงิน ขอให้เงินเป็นยอมทำได้ทุกอย่าง เหยียบย่ำศักดิ์ศรีของตนเองก็ทำได้ นำอับอายเพียงไรก็ได้ นี่แหละคืองูพิษที่เลื้อยพันพันอยู่แน่นบ้านแน่นเมืองไทยที่รักของเรา ที่เป็นเมืองพระพุทธศาสนาแท้ๆ

เรามีพระพุทธศาสนาเป็นศาสนาประจำชาติ มีพระพุทธศาสนาเป็นชีวิตจิตใจ แต่เราอ่อนแอเกินไปเมื่อเผชิญกับงูพิษ ขอมให้งูพิษออกลูกออกหลาน หลายเพศหลายพันธุ์ พิษมากพิษน้อย ท่วมบ้านท่วมเรือน ท่วมประเทศท่วมชาติ นั่นก็คือเงินกำลังเป็นพระเจ้า บัญชาให้ทำทุกอย่างได้เพื่อเงิน เงิน เงิน เงิน อยู่ในสมองทุกเวลานาที คิดพูดทำได้ที่ไม่ดี ไม่งามไม่ถูกต้องทุกอย่างแม้จะนำเงินให้เพิ่มพูน มากขึ้น มากขึ้น มากขึ้น ได้กินคืออยู่ดี ขึ้น ได้เป็นเศรษฐีมหาเศรษฐีขึ้น ได้มีหน้ามีตาขึ้น ได้เป็นใหญ่เป็นโตขึ้น ฯลฯ เมื่อได้เหล่านี้เท่านั้นก็ลืมกลัวงูพิษอย่างสนิท ลืมรังเกียจความน่าขนลุกขนพองสยองเกล้าของงูพิษอย่างสนิท ลืมความทุกข์ทรมานถึงเป็นถึงตายที่จะเกิดจากพิษงูอย่างสนิท สิ่งที่เกิดแก่ชีวิตจิตใจผู้คนในทุกวันนี้จึงน่ากลัวนัก น่ากลัวที่สุด

งูพิษให้ความตายได้ทุกรูปแบบ ตายเร็ว ตายช้า ตายสงบตายทรมาน ทำให้นึกถึงคนสมัยนี้ตายได้ทุกรูปแบบด้วยอำนาจของเงิน เงินที่สมเด็จพระบรมศาสดาทรงชี้ไว้ถูกต้องเมื่อจะ 2600 ปีมาแล้ว ทรงชี้ไว้ชัดเจน ว่าเงินคืองูพิษ เงินเป็นงูพิษ แล้วมีหรือที่เราจะไม่ตายเพราะเงิน เงินที่คืองูพิษนั่นเอง ถ้ามีสติปัญญา มีความรู้ อยู่แล้วว่าสมเด็จพระบรมครูของเราเคยรับสั่งเตือนสติไว้ว่า "เงินเป็นงูพิษ" ก็ย่อมจะสะดุ้งใจไม่มากก็น้อยเมื่อเห็นเงิน จิตสำนึกน่าจะบอกว่า งู งูนะ ระวังงู จิตสำนึกที่ถูกต้องงดงามจะทำให้คิดได้ เช่นนี้ เงินจะไม่ขึ้นสมอง จะไม่ท่วมเทชีวิตจิตใจให้ได้เงินให้มากที่สุด ให้ทุกวิถีทาง โดยไม่คำนึงถึงความผิดชอบชั่วดี ไม่คำนึงว่ากำลังเหยียบย่ำทำลายชื่อเสียงเกียรติยศชาติสกุลที่ท่านผู้เป็นบุพการีได้สร้างไว้อย่างสมความเป็นไทย น่าสลดใจ และน่าตกใจที่ไม่รู้ว่ากำลังจะตายเมื่อไร ทรมานเพียงไหน ด้วยพิษของงูพิษที่เข้าไปโอบอุ้มไว้ด้วยมั่นใจว่าจะให้ความมั่งมีศรีสุขมีหน้ามีตาแก่ตนได้ วางใจในงูพิษ ไม่ระมัดระวังการปฏิบัติต่องูพิษอย่างรอบคอบ จะรับทุกข์โทษภัยหนักหนาที่สุดเพียงใดก็ได้ เช่นเดียวกับวางใจในเงิน ไม่ระมัดระวังการปฏิบัติต่อเงินอย่างรอบคอบ ก็จะได้รับทุกข์โทษภัยหนักหนาที่สุดเพียงใดก็ได้เช่นเดียวกัน ขออย่าไม่ให้ความสนใจความจริงนี้ "เงินเป็นงูพิษ เงินคืองูพิษ" ลงว่า สมเด็จพระบรมศาสดาทรงเตือน ก็แสดงว่าทรงเห็นภัยยิ่งใหญ่ของเงินที่กำลังจะเกิดแก่มนุษยในโลกแล้ว

ที่จริง สมเด็จพระบรมศาสดาสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงมีพระมหากรุณาล้นพ้นต่อสัตว์โลกทั้งปวง คำทรงสอนทั้งนั้นล้วนเป็นเครื่องนำผู้นอบน้อมยอมรับให้ได้ไปสู่ความ สวัสดิ์ พ้นทุกข์พ้นร้อน เป็น ไปตามน้ำพระพุทธหฤทัยมุ่งมั่นแม้ตั้งแต่ยังมีได้ทรงตรัสรู้

ได้ทรงช่วยสัตว์โลกสมดังพระมหากรุณาที่เปี่ยมล้นพระพุทธหฤทัย ทรงสอน ทรงสั่ง
ทรงปลอบโยนอย่างอ้อมอ้อม ไม่ทรงหักหาญให้คนผิดตื่นตระหนกตกใจจนไม่เห็นทาง
พาดนให้พ้นภัยได้ ดังพระพุทธานุญาตบทหนึ่งทีแสดงถึงพระมหากรุณาอย่างยิ่งแม้ต่อผู้มี
บาปทำแล้ว ดังนี้ "ถ้าคนพึงทำบาป ก็ไม่ควรทำบาปนั้นบ่อยๆ ไม่ควรทำความพอใจใน
บาปนั้น เพราะการสั่งสมบาปนำทุกข์มาให้" คิดให้ดี คิดให้ลึกซึ้ง คิดให้เห็นชัดถึงพระ
มหากรุณา เคยพบง่ายๆหรือที่เมื่อทำบาปแล้วจะได้ฟังคำปลอบโยนเตือนสติเช่นนี้ ฟังฟัง
ฟังเชื่อ และฟังสำนึกในพระมหากรุณาให้ทุกลมหายใจเข้าออก เรามีบุญนักที่ไม่เพียงเกิด
เป็นมนุษย์ แต่ยังพบพระพุทธศาสนาอีกด้วย ยอดของบุญทีเดียว อย่าไม่แยแสบุญนี้เป็น
อันขาด ที่สำคัญที่สุดอย่าไม่สำนึกด้วยกตัญญูต่อเบื้องพระพุทธรบาท ที่ทรงพระคุณล้นหัว
ล้นเกล้าทั้งเราทุกคน ทั้งประเทศชาติพระศาสนาและแม้ทั้งพรหมเทพเทวามากหลาย

มนุษย์ที่ดีมีปัญญาจะมีความกตัญญูกตเวทีต่อพระพุทธรบาท พรหมเทพท่านก็มี
ความดีมีปัญญา ดังนั้นท่านก็ย่อมมีกตัญญูกตเวทีต่อเบื้องพระพุทธรบาทแน่นอน เคยมี
คำถามบ่อยๆว่าเทวดามีจริงหรือ เมื่อไม่เคยเห็นก็ตอบได้ว่าไม่เคยเห็น แต่นั่นมิได้
ปฏิเสธว่าเทวดาไม่มีและก็มีได้หมายความว่าไม่เชื่อว่าเทวดามี ผู้ที่เรียนรู้พระพุทธ
ประวัติแม้เพียงพอสมควร ย่อมจะได้รู้พระพุทธกิจส่วนสำคัญส่วนหนึ่งที่ทรงแสดงไว้
คือทุกคำคืนทรงมีพระพุทธกิจที่ทรงปฏิบัติประจำคัมภีร์นี้ ยามต้นทรงเทศน์โปรดมนุษย์
ยามสองทรงตอบปัญหาพรหมเทพ ยามสามทรงพัก ยามสี่ทรงเล็งพระพุทธญาณตรวจดู
ว่ามีผู้ใดที่สมควรเสด็จไปทรงโปรด ตัวอย่างที่รู้จักกันทั่วไปก็คือที่เสด็จไปทรงโปรดท่าน
พระองค์อุลิมมา เป็นเหตุให้ท่านพ้นจากการทำอนันตริยกรรม คือฆ่ามารดา ซึ่งจะมีผล
กรรมร้ายแรง คือตกนรกอเวจี ไม่อาจพ้นได้เลย นี่เป็นเหตุที่ไม่ต้องสงสัยเลยว่าพรหม
เทพหรือเทวดามี ทั้งยังเป็นเทวดาที่เคารพศรัทธาในสมเด็จพระบรมศาสดาจริง
ไม่เช่นนั้นคงไม่พากันไปเฝ้าสมเด็จพระบรมศาสดาทั้งเพื่อกราบทูลถามปัญหาธรรม
และเพื่อได้ชื่นชมพระพุทธรบารมี ทั้งหมดนี้ปรากฏอยู่ในพระสูตรต่างๆหลายพระสูตร ที่
ไม่มีอะไรน่าเคลือบแคลงสงสัยว่าจะเป็นไปไม่ได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อเป็นผู้นับถือ
พระพุทธศาสนา มีพระพุทธศาสนาเป็นที่รัก ก็แสดงว่ามีศรัทธาเทิดทูนพระพุทธองค์
น่าจะปีติโสมนัสที่ทรงเป็นที่เทิดทูนศรัทธาของพรหมเทพ ไม่ใช่จะปฏิเสธให้เห็นว่าที่มี
การกล่าวถึงพรหมเทพในพระสูตรสำคัญๆทุกพระสูตรนั้นไม่มีมูลความจริง เพราะ
เทวดาไม่มี มันขัดกันอย่างดำเป็นขาว ขาวเป็นดำ กับที่เทิดทูนพระพุทธองค์ อันพรหม

เทพเทวานันท์ทั่วไปถือว่ามีบุญบารมีได้เกิดอยู่ในที่สูง มาณอบน้อมยอมสมเด็จพระบรมศาสดาสัมมาสัมพุทธเจ้าสมเด็จพระบรมครูของเรา เราผู้เป็นกัลยาณปุถุชน ยังมีความโลก ความโกรธความหลง ต้องภูมิใจ ต้องปีติโสมนัสอย่างยิ่งเป็นธรรมดา นี่ย่าคิดว่าเป็นพระเป็นสงฆ์มาชักชวนให้มั่งงาย จะเป็นบุญกว่าเป็นบาป

พระสูตรสำคัญพระสูตรหนึ่งในพระพุทธศาสนา คือ "พระมหาสมัยสูตร" พระสูตรนี้มีแสดงเอาไว้ว่า "พระพุทธเจ้า ได้ทรงแสดงพระสูตรเป็นที่รัก และที่พึงใจ นำมาซึ่งปีติปราโมทย์แห่งจิต ของเทพดาเหล่านั้น ให้เทพดาเหล่านั้นร่าเริงอยู่ เราทั้งหลายจึงสวดพระสูตรนั้น เพื่อเป็นที่ร่าเริงแห่งหมู่เทพดาเทอญ" นี่ก็เป็นอีกพระสูตรหนึ่งที่แสดง ความสำคัญของเทวดาในความรู้สึกของท่านผู้มีพระพุทธศาสนาเป็นที่รักที่เกิดเหตุ

ยุคหนึ่งเมื่อนานปีมาแล้ว มีเหตุการณ์ค่อนข้างน่าเป็นห่วงเกิดขึ้นในโลก ที่น่าเกรงว่าจะเกิดแก่ไทยเราด้วย พระท่านจึงพร้อมใจกันสวด "พระมหาสมัยสูตร" อยู่เนืองวัน และเมื่อญาติโยมทั่วไปรู้เรื่องนี้ เข้าใจดีว่าที่นำ "พระมหาสมัยสูตร" มาสวดก็เพื่อให้เทวดาร่าเริงและก็เข้าใจไปไกล ที่ก็ไม่ผิด ว่าเพื่อให้เทวดาร่าเริงแล้ว เทวดาก็ย่อมจะเห็นน้ำใจผู้ที่สวด โดยมุ่งให้เทวดาร่าเริง ท่านที่มีบารมีได้เป็นเทวดา ย่อมเห็นใจผู้ที่มน้ำใจให้ ความร่าเริงแก่ท่าน ย่อมมีน้ำใจตอบ นั่นก็คือย่อมรักษาให้สวัสดิโดยควร

วันหนึ่งได้ไปกราบหลวงปู่เพิ่มที่วัดกลางบางแก้ว โดยมีศิษยานุศิษย์ญาติโยมติดตามไปด้วยหลายคน หลวงปู่เพิ่มท่านชรามากแล้ว ลักษณะท่าทางแบบเดียวกับหลวงปู่ขาว อนาลโย ที่ญาติโยมพูดตรงกันว่าท่านน่ารักเหมือนกัน วันนั้นหลวงปู่เพิ่มท่านเล่าให้ฟัง ว่าหลวงปู่บุญอาจารย์ของท่านที่มรณภาพไปนานปีแล้ว เคยเล่าให้ท่านฟัง ว่าท่านเป็นเพื่อนกับสมเด็จพระพุฒาจารย์ (โต) วัดระฆังโฆสิตาราม เจ้าพระคุณสมเด็จพะพุฒาจารย์ (โต) ท่านทรงสั่งหลวงปู่บุญ ว่าอย่าสวด "พระมหาสมัยสูตร" ในบ้าน ให้สวดได้แต่ในวัดหรือในวังเท่านั้น เพราะการสวด "พระมหาสมัยสูตร" ที่ใด ที่นั้นพรหมเทพจะไปร่วมฟังมาก เพราะดังมีแสดงไว้ในพระสูตรนั้นว่าเป็นที่รักที่พึงใจ นำมาซึ่งปีติปราโมทย์แห่งจิตของเทพดา หลวงปู่เพิ่มท่านพูดเรื่องนี้ในวันนั้นหลายครั้ง จำได้ว่าไม่ต่ำกว่า 3-4 ครั้งทีเดียว เมื่อกลับจากหลวงปู่เพิ่มแล้ว ญาติโยมผู้หนึ่งจึงเล่า ว่าเป็นผู้สวด "พระมหาสมัยสูตร" ในบ้านทุกวัน เมื่อหลวงปู่เพิ่มท่านเล่าถึงคำสั่งของเจ้าพระคุณสมเด็จพะพุฒาจารย์ (โต) ก็ไม่ได้รู้สึกว่าคุณกำลังสวดอยู่ที่บ้านตามที่เจ้าพระคุณสมเด็จพะพุฒาจารย์ (โต) ท่านทรงห้าม หลวงปู่เพิ่มท่านเล่าครั้งแรก ก็รับรู้ธรรมดาคือว่า "พระ

มหาสมยสูตร" นั้น ท่านห้ามสวดในบ้าน "ไม่ได้"นี่ก็เลยว่าคุณเองก็สวด "พระมหาสมยสูตร" อยู่ในบ้านทุกวัน "ได้"ยืมหลวงปู่ท่านพูดซ้ำ 4-5 ครั้ง จึงได้สติ นี่ก็คิดว่าตนเองก็สวดอยู่ในบ้าน พอมีสติรู้ตัว หลวงปู่ท่านก็ได้พูดซ้ำอีก จึงได้ความมั่นใจเพิ่มขึ้นอีกครั้ง ว่านี่คือผลของอำนาจจิตที่เกิดจากการปฏิบัติพระพุทธศาสนา ที่เกิดแล้วแก่หลวงปู่เพิ่มท่าน ท่านไม่เคยได้รับคำบอกเล่าจากญาติโยมผู้สวด "พระมหาสมยสูตร" ในบ้าน แต่ท่านก็พูดเหมือนรู้ เพียงแต่ไม่ได้แสดงว่าท่านรู้เท่านั้น ท่านพูดไปตามธรรมดาๆเล่าคำสั่งของเจ้าพระคุณสมเด็จพระพุฒาจารย์ (โต) ไปตามธรรมดาเท่านั้น ด้วยเหตุผลที่ว่า การสวด "พระมหาสมยสูตร" พรหมเทพพึงใจ ปีติปราโมทย์เพราะเป็นพระสูตรที่รักของพรหมเทพ การสวดในบ้านเรือน สถานที่ข่มคับแคบเกินไปสำหรับพรหมเทพที่จะไปรวมกันฟังพระสูตรที่รักที่พึงใจ

"พระมหาสมยสูตร" เป็นที่รักที่พึงใจของพรหมเทพ หลายคนเมื่อได้รับรู้เรื่องนี้ได้นำพระพุทธรูปปางหนึ่งมาพิจารณา คือปางที่ว่า "ความมิกคัญญุกตเวทีเป็นเครื่องหมายของคนดี ที่หาได้ยาก" จึงได้คิดกันว่าทุกคนกว่าจะมีชีวิตในชาติภพนี้ ก็ต้องเคยเกิดเคยตายมาแล้วนับภพชาติไม่ถ้วน เป็นอะไรต่อมิอะไรมาวุ่นวายไปหมดแน่ทั้งเทวดา ทั้งมนุษย์ ทั้งสัตว์ใหญ่สัตว์เล็ก แต่ละคนต้องเคยเป็นมาแล้วแน่กว่าจะมาถึงชาตินี้ภพนี้ คิดเช่นนี้แล้ว ก็คิดไกลไปถึงพระเดชพระคุณความช่วยเหลือที่ต้องได้รับจากท่านผู้นั้นบ้างผู้นี้บ้างมาในแต่ละภพแต่ละชาติ และที่ต้องมีส่วนในความมีพระเดชพระคุณต่อทุกชีวิตมนุษย์ทุกวันนี้ ก็ต้องมีพรหมเทพด้วยแน่ อาจจะเป็นพรหมเทพที่เคยเกี่ยวข้องใกล้ชิดกันมาในแต่ละภพชาติ มาถึงจุดนี้ก็มาถึง "พระมหาสมยสูตร" เมื่อพระสูตรนี้กล่าวว่า "สมเด็จพระบรมศาสดาทรงแสดง เป็นพระสูตรที่รัก และเป็นที่พึงใจนำมาซึ่งปีติปราโมทย์แห่งจิตของเทพดาเหล่านั้น ให้เทพดาเหล่านั้นรำเริงอยู่ เราทั้งหลายจงสวดพระสูตรนั้น เพื่อเป็นที่รำเริงแห่งหมู่เทพดาเทอญ" จึงนำแสดงกตัญญุกตเวทีต่อพรหมเทพผู้มีพระคุณ ดังที่นำคิดน่าเชื่อว่าท่านต้องเคยให้ความปกป้องรักษาอุปถัมภ์คำชูเราแต่ละคนมาแล้วมากบ้างน้อยบ้างแน่นอน และเป็นการปฏิบัติที่ไม่ลำบากยากเย็นนักควรทำสำหรับผู้คิดอย่างเห็นด้วยกับที่กล่าวมาแล้ว ว่าพรหมเทพทั้งปวงมีคุณต่อชีวิตมนุษย์ตลอดมา เพียงแต่ว่ายากที่มนุษย์จะเห็นถนัดชัดเจน ต้องคิดต้องเชื่อด้วยเหตุผลเท่านั้น ว่าเราทุกคนต้องเคยได้รับเมตตาพิทักษ์รักษาจากพรหมเทพมาแล้วไม่มากก็น้อย

ควรต้องสนองพระคุณนั้น ให้ได้ภูมิใจในตนเองว่ามีเครื่องหมายของคนดีคือกตัญญู
กตเวทิตาธรรม ที่สมเด็จพระบรมศาสดาทรงสรรเสริญ

สวด "พระมหาสมัยสูตร" ตามที่มีกล่าวไว้ในพระสูตร ว่า "เป็นพระสูตรที่รัก ที่
พึงใจ นำมาซึ่งปีติปราโมทย์แห่งจิตของเทพดาเหล่านั้น ให้เทพดาเหล่านั้นร่าเริงอยู่"
สวด "พระมหาสมัยสูตร" เพื่อแสดงความรู้พระคุณพรหมเทพและตอบแทนพระคุณนั้น
สวดด้วยความสำนึกจริงใจ ว่าเพื่อให้พรหมเทพมีความปีติปราโมทย์และร่าเริง ดังที่
แสดงไว้ใน "พระมหาสมัยสูตร" ความสำคัญที่สุดในการสวด "พระมหาสมัยสูตร" จึงอยู่
ที่การทำใจให้ได้จริงดังกล่าวด้วย สวดเพื่อให้พรหมเทพร่าเริง เป็นสุขที่ได้ฟังพระสูตร
อันเป็นที่พึงใจนี้ หลังจากไม่มีสมเด็จพระบรมศาสดาทรงสวดอีกต่อไปแล้ว น่าจะพากัน
เบิกบานยินดีที่จะได้มีส่วนทำให้พรหมเทพปีติปราโมทย์ร่าเริง จะเป็นมงคลแก่ชีวิตยิ่ง
กว่าปฏิเสธโดยเห็นเป็นการงมงาย พรหมเทพทั้งหลายที่ท่านมีจิตผูกพันกับมนุษย์คน
นั้นบ้าง คนนี้บ้าง ในทุกชาติทุกภาษา ทุกวันนี้ท่านน่าจะมีความสุขด้วยความหวังใ
มนุษย์มาก เมื่อมีการชี้ทางช่วยให้ท่านปีติปราโมทย์ร่าเริงได้เพียงด้วยการสวด "พระมหา
สมัยสูตร" ที่สมเด็จพระบรมศาสดาเคยทรงแสดงไว้ น่าจะดีใจ น่าจะเต็มใจปฏิบัติอย่าง
ยิ่ง โดยอย่าลืมความสำคัญที่สุดว่าจะสวดเพื่อให้พรหมเทพท่านเป็นสุขเบิกบาน ไม่ใช่
เพื่อให้ท่านช่วยเราเองอย่างนั้นอย่างนี้ต่อไป ถ้าจะสวด "พระมหาสมัยสูตร" ก็ควรจะให้
งดงามอย่างยิ่งด้วยตั้งใจไว้ให้ถูกต้องงดงาม ด้วยสัจญาณที่มุ่งมั่นตอบแทนพระเดช
พระคุณที่ได้รับอยู่ตลอดเวลาจากพรหมเทพทั้งหลายเถิด ทำอะไรได้เพื่อให้ท่านปีติ
ปราโมทย์ร่าเริง ก็พร้อมกันทำเถิด เป็นมงคลแก่ชีวิตจิตใจผู้ทำเองแน่นอน

วัดบวรนิเวศวิหาร กทม.

2 มิถุนายน พ.ศ. 2547